

İsm-i Fail

İsm-i fâil fiilden türeyen ve işi yapanı gösteren sıfat anlamlı addır. Vezni ve örneği aşağıdaki gibidir:

VEZNİ	ÖRNEĞİ
فَاعِلٌ	كَاتِبٌ

Aşağıda bazı ism-i failer yer almaktadır. Bunların okunuşlarını ve anlamlarını inceleyiniz.

Bilen/Âlim	عَالِمٌ	←	عَلِمَ	Bildi
Açan, fetheden	فَاتِحٌ	←	فَتَحَ	Açtı, fethetti
İsteyen/öğrenci	طَالِبٌ	←	طَلَبَ	İstedi
Şâhit	شَاهِدٌ	←	شَهِدَ	Şahitlik etti
İbadet eden	عَابِدٌ	←	عَبَدَ	İbadet etti
Rızıklandıran	رَازِقٌ	←	رَزَقَ	Rızıklandırdı
Yaratan/yaratıcı	خَالِقٌ	←	خَلَقَ	Yarattı
Zulmeden/zâlim	ظَالِمٌ	←	ظَلَمَ	Zulmetti
Bakan	نَاطِرٌ	←	نَظَرَ	Baktı
Ulaşan	بَالِغٌ	←	بَلَغَ	Ulaştı
Fayda veren	نَافِعٌ	←	نَفَعَ	Fayda verdi
Oynayan/oyuncu	لَاعِبٌ	←	لَعِبَ	Oynadı
Koruyan	حَافِظٌ	←	حَفِظَ	Korudu
Çalışan/işçi	عَامِلٌ	←	عَمِلَ	Yaptı
Bilen	عَارِفٌ	←	عَرَفَ	Tanıdı
Hüküm veren/Hâkim	حَاكِمٌ	←	حَكَمَ	Hükmetti
İnkâr eden/kâfir	كَافِرٌ	←	كَفَرَ	İnkâr etti

İsimlerin müennes, müsennâ ve cemî vezinleri hakkında daha önceden verilen bilgiler ism-i fâil için de geçerlidir. Ayrıca ism-i fâil için kullanılan bazı cem-i teksir vezinleri bulunmaktadır. Bunlardan en yaygın olan ikisi aşağıdadır:

MÜENNES	MÜZEKKER
فَوَاعِلُ	فُعَالٌ
شَوَاهِدُ	عُمَالٌ
نَوَازِلُ	طُلَّابٌ
خَوَاتِمُ	حُقَّاطٌ
تَوَابِعُ	حُكَّامٌ
	كُفَّارٌ

Bazı kelimeler فَاعِلٌ vezninde olduğu halde ism-i fâil değildir. Örneğin حَاجِبٌ (kaş), شَارِبٌ (bıyık) ve سَاحِلٌ (deniz kenarı) bunlardan bir kaçıdır.

İsm-i Faili Tanıma, Okuma ve Anlama Yöntemleri	
Tanıma yolu	İsm-i fâilin vezninde fâel-kelime ile aynel-kelime arasında kelimenin aslından olmayan bir elif harfi bulunur.
Okuma stratejisi	İsm-i fail veznindeki bir kelimenin ilk harfi (fâel-kelime) fetha harekeli olup, üçüncü harf olan aynel-kelime meksurdur (kesra harekelidir). كَاتِبٌ gibi. Kelime müennes, müsennâ veya cem-i sâlim ise bu kalıplar için daha önceki derslerde anlatılan okunuş kuralları ism-i fail için de geçerlidir. كَاتِبَاتٌ - كَاتِبَتَانِ - كَاتِبَةٌ - كَاتِبُونَ - كَاتِبَانِ gibi.
Anlama-anlamlandırma yöntemi	İsm-i fâiller bir iş veya eylemi yapan kişiyi gösterir. كَاتِبٌ denildiğinde yazma eylemini yapan kişinin sıfatı/niteliği/adı anlaşılır ki bunun dilimizdeki karşılığı “yazar/yazan”dır. قَاتِلَةٌ denildiğinde ise öldürme eylemini gerçekleştiren bir kadın akla gelir. Bunun dilimizdeki karşılığı “öldüren”dir.

ALİŞTIRMALAR

(1) Aşağıda bulunan ism-i fâil kalıbındaki kelimeleri harekeleyiniz.

سارق	-	فاتح	-	ناظر	-	ذاهب	-	لاعب	-	ناصر
كافر	-	حاكم	-	حافظ	-	عامل	-	طالب	-	نافع
سارقة	-	فاتحة	-	ناظرة	-	ذاهبة	-	لاعبة	-	ناصره
قاتلة	-	عالمه	-	ظالمه	-	تابعه	-	تاركة	-	كاتبة
حافظون	-	عمال	-	طلاب	-	حفاظ	-	حكام	-	كفار
حافظات	-	ذاهبات	-	شواهد	-	توابع	-	خواتم	-	نوازل

(2) Aşağıdaki kelimelerin Türkçe karşılığını yazınız.

.....	:	تابعة	:	رازق
.....	:	عابد	:	تارك
.....	:	عالم	:	ظالمه
.....	:	حاكم	:	باعث
.....	:	طالبان	:	ناصره
.....	:	لاعبون	:	عارف
.....	:	راكون	:	قاتل
.....	:	عمال	:	فاتحة
.....	:	كفار	:	خالق
.....	:	كاتيون	:	رافع
.....	:	شواهد	:	حامل
.....	:	طالبات	:	سارقة